МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ГОЛУБОВА ДАЯНА ОЛЕГІВНА

«ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА» (НА МАТЕРІАЛАХ ТОВ «ЛЕОНА ТРАНС»)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

АВТОРЕФЕРАТ

на здобуття освітнього кваліфікаційного рівня «магістр»

Чернігів -2018

Випускною кваліфікаційною роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту, обліково-економічний факультет Чернігівського національного технологічного університету Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гнедіна Катерина Володимирівна, Чернігівський національний технологічний університет

Рецензент: головний бухгалтер ТОВ «Леона Транс» Сєдова Ольга Яковлівна

Захист відбудеться «22» травня 2018 р. о 09.00 год. на засіданні екзаменаційної комісії у Чернігівському національному технологічному університеті

Завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту: доктор економічних наук, професор Маргасова Вікторія Геннадіївна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Фінансовий результат виступає важливою економічною категорією та одним із основних показників діяльності підприємства, який характеризує результативність його функціонування. Прибуток або збиток, отриманий підприємством протягом звітного періоду, є мірилом економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання. Транспортні підприємства отримують доходи від надання послуг з перевезення, одночасно формуючи при цьому собівартість перевезень. На фінансові результати діяльності транспортних підприємств впливають як зовнішні, так і внутрішні чинники, які позначаються на рівні доходів та витрат. Повна та достовірна інформація про фінансові результати діяльності транспортного підприємства, яка міститься у фінансовій звітності, дозволяє приймати раціональні рішення її користувачам (як зовнішнім, так і внутрішнім) щодо перспектив подальшої діяльності, співпраці, інвестування, кредитування тощо. Результати аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства слугують інформаційною базою для пошуку резервів підвищення ефективності його роботи. Це, у свою чергу, має велике практичне значення для підвищення ефективності діяльності вітчизняних транспортних підприємств, які зіткнулися із дефіцитом ресурсів та погіршенням фінансово-економічного стану. Саме тому дослідження системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю фінансових результатів діяльності транспортного підприємства є актуальним питанням, яке потребує дослідження.

Висвітленню порядку обліку фінансових результатів діяльності підприємств, у тому числі малих, присвячені наукові праці таких вчених: Білухи М.Т., Гайдуцького П.І., Гоголь Т.А., Голова С.Ф., Кірейцева Г.Г., Коцупатрого М.М., Леня В.С., Огійчука М.Ф., Пушкаря М.С., Саблука П.Т., Хомина П.Я., Швеця В.Г. та багатьох інших. Методичні підходи до економічного аналізу фінансових результатів знайшли відображення у роботах таких науковців, як Ковальчук М.І., Мних Є.В., Нападовська Л.В., Савчук В.К.,

Чумаченко М.Г. та інших. При цьому подальшого дослідження потребують особливості обліку та аналізу фінансових результатів на підприємствах транспорту.

Мета випускної кваліфікаційної роботи - дослідження системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю транспортного підприємства та розробка заходів щодо її вдосконалення та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження даної роботи є процес організації обліку та контролю фінансових результатів діяльності на транспортному підприємстві. ТОВ «Леона Транс».

Предметом дослідження виступає система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю фінансових результатів.

Для досягнення поставленої мети у роботі поставлено та вирішено наступні **завдання**:

- дослідити сутність поняття «фінансові результати»;
- вивчити особливості обліку та аналізу фінансових результатів на транспортному підприємстві;
- здійснити огляд нормативно-правового забезпечення діяльності підприємства та ведення обліку фінансових результатів його діяльності;
- виявити основні тенденції розвитку автомобільного транспорту в Україні;
- навести фінансово-економічну характеристику діяльності підприємства;
- дослідити систему бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємстві;
- дослідити систему обліку та провести аналіз фінансових результатів діяльності підприємства;
- запропонувати напрями удосконалення системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю та підвищення ефективності діяльності ТОВ «Леона Транс».

Дослідження проводилось із використанням таких **методів**: теоретичного узагальнення (при дослідженні сутності поняття «витрати», «доходи», «фінансові результати»), методи індукції та дедукції (при дослідженні процесу обліку і аналізу фінансових результатів), графічний (для наочного відображення результатів дослідження), групування (для визначення залежностей одних показників від інших), порівняння (для зіставлення даних ф.2-м «Звіту про фінансові результати» при дослідженні динаміки фінансових результатів), середніх і відносних величин (при аналізі фінансових результатів та оцінюванні фінансового стану підприємства).

Інформаційними джерелами для написання випускної кваліфікаційної роботи виступити положення чинних нормативно-правових актів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку, дані Державної служби статистики України щодо результатів діяльності транспортних підприємств, дані фінансової звітності підприємства та внутрішньої документації, наукові праці провідних вітчизняних вчених.

Практична цінність випускної кваліфікаційної роботи полягає у запропонованому комплексі заходів із вдосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства та напрямах підвищення ефективності діяльності ТОВ «Леона Транс».

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження пройшли апробацію під час участі у Міжнародній студентській науково-практичній конференції «Юність науки – 2018: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (11-12 квіт. 2018 р., м. Чернігів**)**.

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Основний зміст викладений на 97 сторінках, робота містить 17 таблиць, 4 рисунка, список використаних джерел з 80 найменувань та 7 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** наведена актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи, висвітлені мета та завдання, об'єкт та предмет, методи, що були використані при написанні роботи та джерела інформації, практична цінність робота та апробація результатів дослідження.

У першому розділі **«Теоретико-методичні основи обліку та аналізу фінансових результатів діяльності транспортного підприємства»** досліджена економічна сутність фінансових результатів діяльності транспортного підприємства, висвітлено особливості обліку та аналізу фінансових результатів на транспортному підприємстві та здійснено огляд нормативно-правового забезпечення діяльності транспортних підприємств та відображення в обліку фінансових результатів його діяльності.

Огляд економічної літератури свідчить про наявність різних підходів до трактування поняття «фінансовий результат» серед вітчизняних науковців. Фінансовий результат (прибуток або збиток) виступає узагальнюючим абсолютним показником, який характеризує діяльність суб'єкта господарювання та визначається шляхом співставлення доходів, отриманих у звітному періоді, та витрат, які були понесені для отримання цього доходу. Основне джерело доходів транспортних підприємств – надання послуг з перевезення, при цьому підприємство несе витрати, від розміру яких також залежить фінансовий результат.

Чистий дохід транспортного підприємства відображається на рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», а для відображення собівартості перевезень призначений рахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг». У собівартості перевезень значну частку займають витрати на паливно-мастильні матеріали. При відображенні в обліку доходів, витрат та фінансових результатів підприємства керуються П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати». Діяльність транспортних підприємств регулюється галузевими нормативно-правовими актами, зокрема: Закон України «Про транспорт», «Про

автомобільний транспорт», «Про транспортно-експедиторську діяльність» та іншими.

Другий розділ роботи **«Облік та аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Леона Транс»** присвячений висвітленню особливостей обліку фінансових результатів даного підприємства та аналізу його фінансових результаті з метою виявлення резервів їх покращення.

ТОВ «Леона Транс» займається перевезенням вантажів. Встановлено, що обсяг вантажних перевезень в Україні має тенденцію до скорочення, що викликано впливом ряду зовнішніх чинників. Однією із ключових проблем розвитку автомобільного транспорту є високий рівень зношеності транспортних засобів, що позначається на якості транспортних послуг. Фінансові результати підприємств автомобільного транспорту погіршуються протягом останніх років через динамічне зростання витрат на перевезення. Серед підприємств автомобільного транспорту багато збиткових. При цьому діяльність частини підприємств, що займаються вантажними перевезеннями, залишається рентабельною. Негативно позначається на якості транспортування незадовільний стан дорожньої інфраструктури в Україні.

Результати дослідження системи обліку та контролю ТОВ «Леона Транс» свідчать про наступне:

- форма обліку на підприємстві – змішана (підприємство застосовує журнально-ордерну форму обліку разом із використанням бухгалтерської програми «1С: Бухгалтерія»);

- підприємство має затверджений наказ про облікову політику, у якому розкрито порядок обліку основних засобів, нематеріальних активів, запасів, джерел формування майна та інші питання;

- для відображення в обліку наслідків господарських операцій підприємство використовує «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій».

Для відображення в обліку доходів використовуються рахунки 7-го класу, для обліку витрат - рахунки 9-го класу. Дохід від перевезення

відображається на рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», собівартість перевезень – на 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг». Для відображення фінансових результатів діяльності призначено рахунок 79 «Фінансові результати», зокрема рахунок 791 «Результат операційної діяльності». В залежності від того, який фінансовий результат отримує підприємство, прибуток підприємства відображається на рахунку 441 «Прибуток нерозподілений» , а збиток на 442 «Непокриті збитки» .

Оскільки підприємство належить до суб’єктів малого підприємництва, формуються такі форми фінансової звітності: ф. № 1-м «Баланс» та форма № 2-м «Звіт про фінансові результати». При її складанні підприємство керується Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

Дохід від надання транспортних послуг має тенденцію до зростання. Проте витрати на перевезення зростають більш стрімкими темпами, що негативно позначається на фінансових результатах діяльності досліджуваного підприємства.

У третьому розділі роботи **«Напрями удосконалення системи бухгалтерського обліку та підвищення ефективності діяльності ТОВ «Леона Транс»** запропоновані заходи із вдосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства, а також визначені стратегічні напрями його розвитку та підвищення ефективності діяльності.

За результатами дослідження системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю ТОВ «Леона Транс» запропоновані наступні заходи щодо її вдосконалення:

- оновлення наказу про облікову політику підприємства із розкриттям у неї порядку обліку фінансових результатів діяльності;
- розробка робочого плану рахунків із деталізацією субрахунків 361, 703 та 903 за видами замовлень;

- розробка графіку документообороту та положення про систему внутрішнього контролю на підприємстві;

- формування бюджетів витрат та аналіз відхилень за бюджетом;

Основними стратегічними напрямами розвитку та підвищення ефективності діяльності ТОВ «Леона Транс» є:

- удосконалення системи управління вантажооборотом на підприємстві;
- розширення кадрового складу;
- розширення та оновлення транспортного парку;
- впровадження системи заходів для підтримки економічної стійкості підприємства;
- прийняття стратегічних управлінських рішень у логістичній сфері з метою зниження собівартості перевезень;
- розширення географії замовлень.

Впровадження запропонованих заходів дозволить посилити контроль за формуванням фінансових результатів та підвищити ефективність діяльності підприємства в цілому.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження системи обліку та контролю фінансових результатів діяльності транспортного підприємства ТОВ «Леона Транс» та аналіз доходів, витрат і фінансових результатів його діяльності дозволяє сформувати такі висновки:

1. В умовах динамічних змін зовнішнього середовища для прийняття управлінських рішень необхідною та важливою є інформація щодо фінансових результатів діяльності підприємства, джерелом якої є фінансова звітність. Повнота та точність цієї інформації залежить від ефективності функціонування системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства. Фінансовий результат (прибуток або збиток) виступає узагальнюючим показником діяльності підприємства та визначається шляхом співставлення

доходів та витрат періоду. Зростання доходів та мінімізація витрат є важливими завданнями управління фінансовими результатами та сприяють підвищенню рентабельності діяльності.

2. На підприємствах автотранспорту фінансові результати визначаються як різниця між доходами від перевезень та іншими доходами і собівартістю перевезень разом із іншими витратами діяльності. Діяльність підприємств автотранспорту є паливоємною, саме ці витрати займають значну питому вагу у собівартості перевезень. Раціональне використання ресурсів на транспортних підприємствах виступає запорукою зниження витрат підприємства та зростання фінансових результатів. Саме тому важливими є контрольні процедури, які дозволяють запобігти нераціональному використанню палива.

3. Підприємства автотранспорту у своїй діяльності керуються положеннями транспортного законодавства України. Для обліку доходів, витрат та фінансових результатів використовуються положення національних стандартів бухгалтерського обліку (П(С)БО 15 «Доходи», П(С)БО 16 «Витрати).

4. Діяльність автотранспортних підприємств України характеризується зниженням вантажообороту. Транспортний парк підприємств автотранспорту є зношеним, потребує модернізації транспортна інфраструктура.

5. Протягом останніх років має місце тенденція скорочення фінансових результатів діяльності підприємства ТОВ «Леона Транс». Дана ситуація викликана динамічним зростанням витрат підприємства, у тому числі витрат палива. Саме тому важливим є виявлення резервів зниження витрат та зростання доходів підприємства. Підприємство має сучасний транспортний парк, але його слід розширювати.

6. На підприємстві ТОВ «Леона Транс» затверджено наказ про облікову політику підприємства, облік автоматизовано. Підприємство належить до малих підприємств та складає такі форми фінансової звітності: ф. № 1-м «Баланс» та форма № 2-м «Звіт про фінансові результати». Робочий план рахунків не затверджено, підприємство використовує «План рахунків

бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій».

7. Фінансові результати діяльності ТОВ «Леона Транс» відображаються на рахунку 79 «Фінансові результати» (791 «Результат операційної діяльності»). Дохід від перевезення обліковується на рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» , собівартість перевезень – на 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг». Фінансовий результат діяльності за рік (чистий прибуток або збиток) відображається у ф. № 2-м «Звіт про фінансові результати». Прибуток нерозподілений накопичується на рахунку 441, а збиток - на 442 «Непокриті збитки» та відображаються у ф. № 1-м «Баланс» як складова власного капіталу підприємства.

8. За результатами дослідження системи обліку та контролю ТОВ «Леона Транс» запропоновано такі напрями її вдосконалення: оновлення наказу про облікову політику підприємства із розкриттям у неї порядку обліку фінансових результатів діяльності; розробка робочого плану рахунків із деталізацією субрахунків 361, 703 та 903 за видами замовлень; розробка графіку документообороту та положення про систему внутрішнього контролю на підприємстві; формування бюджетів витрат та аналіз відхилень за бюджетом.

9. Основними напрямами підвищення ефективності діяльності ТОВ «Леона Транс» та покращення фінансових результатів діяльності підприємства є: удосконалення системи управління вантажооборотом на підприємстві; розширення кадрового складу; розширення та оновлення транспортного парку; впровадження системи заходів для підтримки економічної стійкості підприємства; прийняття стратегічних управлінських рішень у логістичній сфері з метою зниження собівартості перевезень; розширення географії замовлень.

АНОТАЦІЯ

Голубова Д.О. «Облік та аналіз фінансових результатів діяльності транспортного підприємства» (на матеріалах ТОВ «Леона Транс»)

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування. – Чернігівський національний технологічний університет. – Чернігів, 2018.

Мета випускної кваліфікаційної роботи - дослідження системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю транспортного підприємства та розробка заходів щодо її вдосконалення та підвищення ефективності діяльності підприємства.

У першому розділі випускної кваліфікаційної роботи досліджується економічна сутність фінансових результатів діяльності транспортного підприємства. Висвітлено особливості обліку та аналізу фінансових результатів на транспортному підприємстві.

У другому розділі роботи розглянуті тенденції розвитку автомобільного транспорту в Україні, наведена фінансово-економічна характеристика діяльності підприємства ТОВ «Леона Транс» та характеристика системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю підприємства, досліджено особливості обліку фінансових результатів діяльності підприємства та здійснено їх аналіз.

У третьому розділі випускної кваліфікаційної роботи запропоновані заходи із вдосконалення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, а також визначені стратегічні напрями розвитку та підвищення ефективності діяльності ТОВ «Леона Транс»

Ключові слова: доходи, витрати, фінансовий результат, система обліку та контролю фінансових результатів, транспортне підприємство.